

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 140.

V Ljubljani, v torek 23. junija 1885.

Letnik XIII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“,

edini slovenski dnevnik na katoliško-konservativni podlagi,

nastopil bode s 1. julijem drugo polovico XIII. leta svojega obstanka.

O tej priliki vabimo najvljudneje vse prijatelje našega lista, da naj se s svojo naročbo, pred ko mogoče, oglašajo, in sicer stare naročnike, katerim je znabiti naročnina že potekla, in nove, da zamoremo vsem list redno pošiljati.

Svoje blagovoljne podpiratelje lepo prosimo, naj si prizadevajo za obilniši razširjanje našega lista, ker to bode njegova najboljša podpora. Res je, da odkar je „Slovenec“ dnevnik postal, raste vedno število njegovih naročnikov, a vendar jih imamo še mnogo premalo, da bi list na tisto stopinjo popolnosti pripravili, kakor ga želimo pripraviti in kakor je tudi potrebno, da bi vplival in deloval kakor dandanašnji časi zahtevajo. Kakor je znano, nimamo tudi nikake druge podpore, kakor le podporo naših naročnikov; naj so „Slovenca“ tudi še toliko nevošljiveci obrekovali, da dobiva, ne vemo, koliko tisoč vladne podpore. Letos menda smo s svojim postavnim zadržanjem brez prilizovanja ali hujskanja svojo neodvisnost dokazali. Tako hočemo tudi zanaprej postopati postavno in pošteno ne oziraje se niti na levo niti na desno; ker smo prepričani, da poštenost vendar le najdalje traja, nepoštenost pa si sama sebi jamo koplje ter vanjo pade prej ali poznej. Toraj z resnico in pogumom: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Kdor je z nami, naj si „Slovenca“ naroči.

„Slovenec“ veljá za Ljubljano pri opravništvu prejemán:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računí 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemán veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Vredništvo in opravništvo.

Italijansko gospodarstvo.

Politične prekucije se navadno opravičujejo z izgovorom, da je bilo treba narod rešiti propada, dati mu prostost ter ga dovesti k sreči in omiki. Dobro, tudi mi smo s celim srcem prijatelji svobode, za to se borimo, za to živimo. A žalibog, ravno tam, kjer se je prelilo največ krvi za „zlatno“ svobodo, najdemo največje nasilstvo. Kjer so prej vladali posamezni stanovi, sedaj odirajo narod posamezni možje. Le ozrimo se v zgodovini nazaj do l. 1848, ko so se porodile novejšje prekucije, prepričati se moramo, da narodi evropski že komaj dihajo in sopejo pod bremení, ktera so jim naložili svobodoljubni možje. Le neka vrsta ljudi se debelí od krvavih žuljev — pijavke neusmiljenih kapitalistov. Smelo moremo trditi: produktivni stanovi so vničeni, ali vsaj na robu propada, delo in pôt se slabo plačujeta, denar se pa steka po malih potokih v silovito morje židovskih bogatašev. Ako je kdo delal nevedoma v korist svojega nasprotnika, reklo se je, da dela za pruskega kralja, „travailler pour le roi de Prusse“. V prihodnje pa lahko rečemo: „travailler pour Monsieur de Rothschild“ ali kračje: „pour le Juif“. To veljá posebno o Italiji in Franciji. Pogledjmo danes malo v deželo „pomeranč in limon“.

Ako čítamo govore italijanskih poslancev o blagostanji dežele ter poročila zvedenih mož o gospodarstvu „evropskega vrta“, pridejo nam na misel znane besede: „Quando si stava peggio, si stava meglio“, (ko smo živeli slabše, živeli smo boljše).

Mantovanski poslanec d'Arco je govoril 11. marca v zbornici o prejšnjih razmerah svojega okraja z lepimi besedami: rodovitna zemlja, dobro obdelana, mnogo kapitala, ki ga prisluzijo poljedelci itd., ko je pa opisoval sedanje razmere okoli Mantove, tožil je: „Gotovo je vsled spomina sedem debelih krav pogled na sedem suhih neprenesljiv.“

Posneti hočemo glavne reči po poročilu, ki ga je sestavil o gospodarstvu italijanskem, senator Jacini, bistroumen opazovalec, prijatelj in občudovatelj nove Italije. Jacini je spisal svoje poročilo po nalogu vlade, toraj mu smemo verjeti.

Ta pravi: „Ko je Italija na-se opozorila javno mnenje vsled onih dogodjajev, ki so konečno vresničili državno misel ter zedinili državo, bila je na glasi kot poljedeljska dežela. Zemlja je bila rodovitna in bogata, ki pa so jo zanemarili nemarni in nevedni prebivalci. Kamor se ozremo, povsod zapazimo, kako propada dan danes poljedelstvo italijansko ter strahom gleda v prihodnost, ki kaže biti slabejša kakor sedanost; opazimo, da posestniki pri takih davkih ne morejo več tako živeti, kakor poprej; slišimo, da kmečko prebivalstvo glasno toži, in da mož politike čaka težka naloga, ki je toliko nevarniša in težja, kolikor manj jo razumejo. Besedo „Irska“ opaziš na mnogih jeziki.“

„Ako pridenemo“, piše Jacini dalje, „poljedelstvu škodljivim vplivom tudi davke, ki so že sami na sebi neenaki in v posameznih provincijah nikakor v pravi razmeri s produktivnimi močmi zemlje in se v mirovnih časih kot vojaški davki že naprej iztrjujejo — gotovo v celi Evropi edina izjema; — po vsem tem lahko sodimo, zakaj propada italijansko poljedelstvo. Čistega dohodka donaša okoli eno milijardo lir; od teh mora poljedelska Italija plačati

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ zadnji dodatek.

(Konec.)

Drugič stavl sem v drugem dodatku pogoje, ktere imajo moji nasprotniki spolniti, ako hočejo, da peró odložim. Med temi prvi je bil, da imajo oni sami moléati in se moje kritike javno nikdar več ne dotakniti. Te pogoje stavl sem resno, ne le v prazno strašilo. A ker se že prvi ni spolnil, naj se mi ne zameri, ako mislim v prihodnje še govoriti.

Da, slovenski pesimisti, meni se zdí, da ste dovolj kužili, in še kužite mlado našo inteligencijo; to moram vsak dan sam videti in bitko skušati, bolj kakor marsikteri Slovenec; skušati in videti na mladini, med ktero živim, ktero vzgojujem; in to me tako močno bolí, da dalje prenašati ne morem. A ker vam še ni dovolj, kar ste do sedaj slišali, hočem vam še kaj povedati ter še bolj razkriti vas pred slovenskim svetom. Če vam je toraj mar za lastno čast, pozivljam vas, slovenski pesimisti, na odločilen boj — pri Filipih! Na svidenje! Z Bogom!

Dr. Mahnič.

Opazka vredništva. S tem želimo, da bila bi končana ta pravda! prišli so dvanajsteri večeri z dodatki; potem replika in duplika; toraj menda nam nikdo ne more zameriti, če konečno svoje misli razodenemo.

Najprej: Je li bilo tega treba, da se je potem občinstvo toliko vznemirjalo in razdražilo? Nepogojno odgovarjamo: Da — bilo je potrebno. I zakaj neki? Zato, da so se misli, krive in napačne misli in mnenja nekterih razodele; naj se duhovi odločijo. Naj so vsem: pisateljem in bralcem prava načela kot vodilo znana, po kterih se mora pisati, po kterih pisano tudi presojevati.

Na Nemškem in po Francoskem je zlasti drugo polovico preteklega stoletja neki npravni mrak jel duhove pokrivati, dotlej, da jim je jasen vid zatamnil. Mrak in tema se je razprostirala bolj in bolj po vsem olikanem svetu. Skrbeli so za to nemški umoslovci ali filozofi Kant, Fichte i. dr. Pisali so brez npravnih načel, Göthe, Schiller i. dr.; na Francoskem Voltaire, Rousseau in tovariši s svojim zaničljivim, vso resnico zasramljivim pisanjem tako dolgo, dokler niso bila poplavljeni vsa, vsa npravna načela ter omračen ves razsojevalni razum tudi pri takih, kteri niso imeli niti hudobne volje niti slabega namena. In to se skuša zdaj med Slovenci in sicer čisto ravnosledno. Liberalizem (brezveren) se je enkrat duhov

polastil in čemu bi neki liberalci bili, če ne za to, da bi delali — po svojem misijonarili! Zato, kdor je liberalen postal, širil je svoja načela z dejanjem in pisanjem. Postal je to k nesreči modérno, lepo, imenitno. Brez tega ni bil nikdo gospóski, nikdo olikan. Kaj pak, da veljavo pred svetom ima vsaki rad, zato so oholi in slabotni duhovi strastno segli po taki obliki, da bi kaj pred svetom veljali.

Nektere je potem, ko so vero srečno otriesli, oprostena mesenost gospodovala, da bili so gnjus vsem kolikaj poštemim; drugi so pa zaradi vzgoje, navade ali sicer bolj nežnega čutila, redno živeli, a pisarili nič boljše, kakor prvi. In ti so bili sploh mnogo nevarniši kot uni prvi. Od nesramnežev se je vsak rahločuteči z gnjusom proč obrnil; z drugimi pa občeval ter si mislil: E, saj vendar ne more tako napačno biti, saj ta in drugi vendar redno živi, saj je poštenjak. In tako je potrkal na vrata uma najpred dvom; za dvomom krivo mnenje, za tem skrita brezvernost, ktere se je dotični komaj zavedal.

Ker je pa človek dan na dan kaj enacega čital in slišal, se je brezverno mnenje bolj in bolj vtrdvalo ter potem tudi v javnosti kazalo, nastopilo je preziranje katoliških obredov ali pa celo očitno zaničevanje; še malo napuha zraven in pravi satan v človeški podobi je bil gotov. Vsi brezverni liberalci

300 milijonov direktnega davka; vrh tega je še davek na sol, premakljivo bogastvo (richeza mobile), živino, in kot nameček indirektni davki, ki tudi kmeta zadenejo. Toraj ni čuda, ako je poljedelstvo obolelo. Še nekaj nas more iznenaditi, da namreč ni še bolj propadlo, kakor je v resnici. Žalostna izjava vladnega pristaša, ki živo priča, da je politična mogočnost narodova večkrat na višji stopinji, kakor npravna in materijalna.

Italijanski finančni ministri znajo sicer z umetnimi bilancami prikrivati vedno rastoči primanjkljaj, toda državne finance so kaj žalostne.

Posebno kmetu in najemniku so finančni ministri že s tako težo stopili za vrat, da v resnici, kakor pravi slovenski kmet, debelo gleda. S tako „učenostjo“ se morda ne more ponašati nobena druga evropska država. Poleg tega pobirajo že od l. 1866 vojaški davek, zato „irredenta“ komaj čaka, da bi pokazala korist krvavega davka.

In kdo je z davki osrečil Italijo? Jacini pravi: „Merodajne literarne in politične vrste ljudi, ki v idealnem ognju narodnega zedinjenja na velikansk in čez mero drag način delajo politiko. Bila je Italija poljedelska država in dasi včasih revna, vendar zmožna, da bi postala bogata dežela. Prepotrebni so ji bili kapitali, ktere ji je požrla politika.“

Pred nedavnim časom je priznal v zbornici finančni minister Magliani, da je imela država preteklo leto primanjkljaja 34.815.245 lir, in letos bode treba kje iskati nad 30 milijonov lir, ako jo še več ne stane „afrikanski sprehod“.

Jacini piše o davkih: „Davki vsake vrste ki tlačijo zemljaka v Italiji, nimajo para na svetu (uniche al mondo) ter značijo pravo roparstvo“.

Po poročilu poslanca Zucconi-ja, ki ga je v zbornici za l. 1884 predložil, razdelé se gruntni davki tako-le: državni davek 125.343.853 lir; deželne priklade 53.113.884; občinske prilade 61.849.531. K tem davkom moramo prišteti še druge, ki jih mora kmet nositi, in vsi skupaj znašajo 425.928.406 lir. Leta 1861 je znašal državni dolg 3092 milijonov, l. 1878 10.141 milijonov in l. 1883 že okroglih 12 milijard, in občine so naredile dolga do ene milijarde. Tako je toraj stanje laških financ. Mesečnik „Civiltà Cattolica“ piše: „Vzemimo posestnika, in taki so večinoma premožnejši Lahi, ki ima, recimo, dvajsetero malih pristav. Tako posestvo med Lahi je srednje. Ti posestniki dadó svoje pristave v najem, posebno v Emiliji, Toskani, Umbriji in v Markah. Pogodba se navadno glasi, da si posestnik in najemnik (contadino) pridelke razdelita na enaka dva dela, le da mora posestnik plačati davek od zemlje. Pravih dohodkov ima toraj posestnik le od desetih pristav, a zopet od teh mora plačati davke, razne priklade, ki znašajo 40 do 75 odstotkov, kakor je izračunil Cesare Pozzoni.“ „Kaj toraj še preostane posestniku“, vpraša „Civiltà“, „da bi se smel imenovati gospoda? Morda komaj čisti dohodki štirih pristav od vseh dvajseterih. In če je slaba letina, pustiti mora najemniku pičle pridelke, da se preživi, sam pa se mora zadolžiti ali prodati del posestva.“ Tako delajo povsod liberalne, to je, radodarne vlade.

In kako hočejo italijanski državniki temu zlu priti do živega? V novejšem časi so predložili poslanci mnogotero nasvetov, ki pa se nikakor ne morejo izvesti. Klicali so na pomoč kupee in trgovce, da bi le-ti priskočili podpirat hirajoče poljedelstvo s svojimi kapitali. Toda ti stanovi ravno za-se zahtevajo denarja. Kakor je izračunil Cesare Pozzoni, skupi italijanska trgovina okroglih šest milijard ter pristavi: „Toraj ravno polovico tega, kar bi morali skupiti v primeri z Francijo, če se oziramo na prebivalstvo.“

Nasvetovali so dalje varstveno carino proti francoskim in nemškim izdelkom. S tem bi pa zadeli meščanstvo, ono vrsto ljudi, ki so ravno ustvarili novo Italijo. Zato je stari Depretis z vso silo pobijal to misel, kajti mestjani so njegova podpora.

Znano je dalje, da sta severni in srednji del Italije mnogo bolj obložena z gruntnim davkom, kakor južni. Zato so zahtevali nekteri možje, da se davek pravičnejše razdeli. Ministerstvo je hitro spoznalo nevarnost predloga. Zastopniki iz juga bi namreč na vso moč pobijali tako postavu, oni iz severa in srednje Italije bi jo živo zagovarjali, in kdo vé, kje in kako bi se morala določiti zmaga.

Mnogo bi se lahko kmetu olajšalo breme, ko bi se zmanjšal vojaški davek, toda tega vprašanja se ne lotita niti vlada, niti zbornica, ker oba sta eno.

Na večer 11. marca so se sešli zastopniki vseh strank pri Depretisu, da se posvetujejo o agrarnem vprašanju. Oni iz severnih krajev nasvetujejo, da se znižajo vojaški davki in davek na sol. Minghetti je želel, da se pravično razdeli gruntni davek. Depretis je obljubil, da se davek na sol zniža za 20 centes., toda privoliti mu morajo kje drugje 38 milijonov, ki bi jih država zgubila vsled onega znižanja. Tudi Minghetti-ja je potolažil, da se hoče ozirati na njegovo željo, gotove obljube mu ni dal. S kratka: vse ostane pri starem, kmet naj pa molči. Bo pa li molčal?

Kakor pri nas, so bili tudi v Italiji železnice kaj zapeljiva nada za nevedno ljudstvo. Vlada je predložila in nasvetovala mnogo novih železniških črt ne gledé na potrebe in korist, marveč da ostane Depretis na sedlu. Neusmiljeno je kritikoval postavni načrt prejšnji minister Baccarini, češ, da časniki pač hvalijo vladne predloge novih železnic, saj so jim pa tudi dobro plačali borzijanci. V enakem smislu je govoril poslanec Spaventa. Navzlic temu se je postava potrdila z 226 glasovi proti 203. Večina je bila 23 glasov, med temi celih 13 ministrov in ministrskih uradnikov, akoravno se je šlo za „borih“ sedem milijard in nekaj stotin milijonov.

Srečna Italija, kateri „sedi na tilniku še srečnejša oligarhija, ki se krčevito drži krmila države“, rekel bi Gaetano Zochi!

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. junija.

Notranje dežele.

Znamenite za oceno nemškega „Schulvereina“ so pritožbe dohajajoče iz čisto nemških po-

krajin, kakor je recimo, Gorenja Avstrija. Sto in stokrat se je že pisalo in povdarjalo, da je „Schulverein“ šola deveta briga, prva in glavna skrb pa politika in sicer razširjanje pruske politike v Avstriji. To so spoznali in potrdili na Ogerskem, na Českem, po Štajarskem, pri nas, na Primorji in povsod, kjer se jim je jel „Schulverein“ vsiljevati, le na Dunaji v Taaffejevem kabinetu tega nočejo spoznati. Na Gorenji Avstriji so njegovi najstrastnejši pospeševalci c. kr. uradniki nemško-liberalne stranke, ki, če tudi pod Taaffejem služijo, vendar vse nasproti njemu in na spodkopavanje njegove vlade delajo in to tako strastno za Prusijo, da se je poštenim Nemcem studiti jelo. Kakor pri nas in na Štajarskem, tako so tudi na Gorenji Avstriji jeli snovati že ženske skupine v „Schulverein“. Gledé tega bi se človek jezil, da se kuharica v politiko vtika; če pa premislimo, da je to nesreča za „Schulverein“, moramo veseli biti. Kjer se je še v kako politično zadevo ženska roka mešala, povsod je prinesla nesrečo in razpad stvari same. Je že resnica, da so ženske na svetu tudi mnogo dobrega storile; a ker s „Schulvereinom“ vendar ne morejo kaj prida storiti, zato mislimo, da si je „Schulverein“ podpisal s tem smrtno obsodbo, ker je vpeljal tudi ženske skupine!

V Brnu se je prvi vihar nekoliko že polegel. Delavci so sprevideli, da se z glavo ne pridere skozi zid, toraj so večinoma zopet za delo prišli. Kakor vse kaže, bodo vendar le zadovoljni z 10³/₄ urnim delom. Kaj pa tudi hočejo? Kdor se je delu odmenil, naj se ga tudi pošteno drži, potem mu tudi božji blagoslov ne bo izostal. Poglejte rokodelca na deželi, ki hodi od hiše do hiše šivat, tako krojač, kakor tudi čevljar. Zjutraj zgodaj, ko je ravno petelin peti jel že pride trkat na vrata, kjer bo ubadal razno blago za obleko ali obutev, in dela zopet zvečer do desete, do jednajste ure. Bo imel pa tudi plačilo po tem, mislil si bo ta ali oni; o da, ima ga, ima! Na dan po trikrat pri mizi in pa po dvakrat kos črnega kruha ter za primako po frakelj žganja ali maslice vina. Denarja pa v okroglem številu največ po 40 do 50 krajcarjev. V primeri s temi so vendar le še delavci po tovarnah gospodarji, če ne vsi, saj nekteri! In vendar ni še nikdar rokodelcem po kmetih na misel prišlo, da bi se kujati jeli. Morajo že vedeti, da se jim ne godi krivica. To se vé da, ne delajo vsi tako dolgo. Zidarji, tesarji, kamnoseki, mlatiči, orači in drugi taki, ki težka dela opravljajo, nehajo že ob Marijinem zvonjenji. Kljubu temu pa ima vsak od teh ne le več, kakor po 10 ur dela, in tudi več nego po 11 ur dela na dan plača pa najboljši po 18 grošov do 1 gld. ob svojem. Sploh je pa neumno, da se zaradi tege pripravajo. Fabrikant naj plačo na dan opusti ter naj upelje ono od koda in takoj bo mir besedi. Tkalcu, recimo, naj se plača od metra tkanine, predilu od kilograma preje, volne, mizarju od izdelanega stola, mize ali tudi posamičnega dela. Taka pogodba bi vsakega sama na delo priganjala in nihče bi več ne prašal po normalnem delavniku. Da še več; delavci v tem slučajih z 10urnim delavnikom niti zadovoljni ne bili, ter bi prostovoljno več časa delali. Kjer se pa ne da vpeljati plača od kosá, ondi naj se delavec plača od ure in ravno tako bo kujanje odpravljeno. — V Brnu pravijo, da se je oklical izjemni stan dne 19. t. m., ki bo tudi za celo okolico veljaven. Vlada bo skušala, kar bo mogoče po mirnem potu delavce dovesti k sporazumljeni z gospodarji, s hujšaki bode pa ojstro postopala in zaradi teh je oklicala izjemni stan.

Vsled najnovejših sporočil bilo bi *kujanja v Brnu* menda konec. V soboto popoldne so se toliko pogodili, da so tovarnarji delavcem dovolili delo od 6 zjutraj in do 6 zvečer, Razun ponedeljka imeli

naj bodo s tem pozvani, da včasih v kakem tihem večeru malo pomislijo, če se brezvernost pri njih ni tako začinjala, tako dovezemala in kako se vtrdila! Čembolj je število takih rastlo, tembolj sprideno, bolj mračno je bilo javno mnenje, da zadnjič so že malokteri spoznali, da so na napačni poti; da bilo je le vnanje nekoliko pošteno, pa je bilo vse prav. Le spominjajmo se na čase janzenizma; saj se človek skoraj ni mogel znebiti krivih napačnih mnenj; le po dolgem prizadevanju se je začelo daniti ter je nastopilo boljše spoznanje. Kakor je bilo pri posameznih, tako tudi pri množici. Potem se ni čuditi, če se je tudi tako pisarilo in tudi marsikdo ni vedel, da je na napačni krivi poti. Bolj sprideni so pa take krive zaumene na vse mogoče načine po časopisih širili in trosili na tihem ali bolj javno, kakor jim je ravno kazalo. Da se je tega posebno mladina rada oklenila, ni treba praviti; po tem takem se pa lahko tudi vé, kako je pisarila in sicer javno postopala, potem ko je odrastla. Zato še ponavljamo, marsikdo je pisaril omračen po vzgoji, čitanji in javnem mnenji, in ni vedel da piše pesimistično, materijalistično in kaj vem kako še. Videl in čutil je to že marsikdo, a vse to kritikovati, dokazovati zmoto, zavračati jo, za to ni vsak. Marsikomu manjka vednosti, drugemu časa, poguma in kaj vem kaj še vsega. Zato ponavljamo: Prav

treba je bilo, krvavo treba, da se je začela reč pojasnovati, naj bi se le tudi popolnoma pojasnila! Da marsikteremu ni bilo in ne bode všeč, zlasti prizadetim ne, se umé samo po sebi. Vselej je boleče, kedar se rana snaži in divje meso izrezuje, a biti mora to ali pa — smrt.

Pojasnovanje dr. Mahničja je in bode marsikterega, posebno mladino in novejšje pisatelje hudo zadelo, je prav naravno — človek vselej težko odstopi od pridobljenega, priljubljenega mnenja, načelov in nazorov. Pa kaj se hoče; naj se duhovi ločijo in odločijo, tako bodo vsaj rešeni, kar jih je „dobre volje“. Toliko o potrebi dotične razprave. Dr. Mahničju smo prav hvalo dolžni, ter mu jo tudi na željo in poziv mnogo duhovnikov in tudi nekaj laikov tu javno izrekamo, da se je kočljivega in težavnega dela lotil. Proti navalu se je težko vojskovati, le velikan mu nasproti stopa; da, težko se bo oprostiti spon in verig, v kterih je zdihovalo javno mišljenje in mnenje, a zasluženje toliko večje. Gosp. doktor, Bog Vas blagoslovi in potrduj.

Nekteri so „Slovenca“ očitali nedoslednost, pomanjkanje gradiva in kdo vé kaj še vse, ker je tudi nasprotno razpravo, „repliko“ dr. Zorna

sprejel. Čudni ljudje! Zakaj neki bi je ne bil smél sprejeti? Saj se s tem reč le pojasnuje. Le naravno je, da nastopi reakcija proti taki nenavadni, npravni sili. Zato smo pa tudi radi, brez obotavljenja sprejeli spis dr. Z., zlasti ker bil je pisan popolno z mirno krvjo brez vseh nedostojnih zabavlje. Po izjavi mnogo gospodov je tudi ta spis pripomogel k pojasnjenji, zlasti po „dupliki“ dr. M., kateri prostora nismo mogli odreči.

A popolno nepotrebno je bilo zagovarjanje g. Gregorčiča v „Slov. Narodu“. Kako, ali naj bi človek se še zagovarjati ne smél? Tega pač ne mislimo; vsaki se smé zagovarjati, včasih in po okoliščinah, se tudi mora. A tu je bilo pač več, kakor le nepotrebno. Storil mu je že to ljubav g. dr. Z., znabiti saj nekoliko po porazumljenji z g. G. Pojasnil g. G. s svojim spisom ni nič, kar bi že ne bil pred leti, ko so se prvokrat naznanili pomislili zoper njegove pesni. Da si je pa g. pesnik s svojim dopisom v obeh vseh poštenih in nepristranskih mnogo škodoval, je gotovo, pa tudi naravno. Ker taka strast, tako oholo hvalisanje samega sebe, tako sramožljivo zaničevanje nasprotnika, to ni pisava poštenjaka, še manj pa vernega duhovnika. Ne in ne; naj nasprotuje tudi celi svet ter napravlja slavnostne obede in večerje, vse to ne vduši prislovice: „Si tacuisses . . .“ Res

bodo vsak dan po eno uro prosto za zajuterk, popoldne pa nič. Plačilo bo vsako soboto popoldne ob 5 in se iz tega namena delo že ob 4 preneha. Delavci so zadovoljni in se je že včeraj delo po 62 tovarnah zopet pričelo.

Naša pomorska eskadra je, kakor smo nedavno pisali, tudi letos pričela velike pomorske vaje na sinji Adriji. Ravno kar je v Dalmaciji pred Gružem (Gravosa), kamor je dospela od otoka Korčule, kjer so imeli velik manever, ki je trajal 4 uri. Zapovednik mu je bil viceadmiral Sterneck sam in so bili vojni parniki razdeljeni v tri divizije. Po noči so napravili električno luč in so streljali na tarčo. Iz Gruža odpelje bode eskadra v kotorsko luko. Da so take vaje naši mornarici ravno tako potrebne, kakor stalni armadi njene, o tem pač ne bo nihče dvomil, komur je položaj našega Primorja znan. Toda vaje same ga še ne bodo rešile; oklopnic nam bo še treba in pa torpednih ladij, če si bomo hotli požrešnega laškega volka zdatno odpoditi od naše strani. Res je, da leta 1866 nismo še imeli ne kdo zna kako močnih oklopnic in tudi o kakih velikih pomorskih vajah se tedaj ni nič slišalo. Toda imeli smo Tegethoffa in pa nezaslišano srečo, na katero se pa v bodočnosti slepo ne smemo zanašati. Tegethoff je dobil sicer vrednega naslednika, barona Sternbecka, ki se ravno sedaj v dalmatinskem vodovju bavi z zapovedništvom na morji; naša mornarica je dobila tudi več prav trdnih in zalih oklopnic; vse to pa ravno obilnih vaj potrebuje, da se ljudje novega materiala privadijo in jim priročno postane. Kaj bi nam pomagala tudi najlepša eskadra, če bi si pa ne znali pomagati z njo? Tegethoff je z lesenimi ladijami leta 1866 laške z jeklom okovane kolose v beg zapodil, ker so bili v nevkretnih rokah, sam se je pa z našimi lastovki podobno zaganjal iz kraja v kraj. Da se bo leto 1866 še ponovilo ob Adriji, je gotovo, kakor bi bilo z žebljem pribito. Lahki ne bodo dali miru, dokler se ne bodo še enkrat opekli, ali pa si Primorja priborili. Če Bog dá, obdržali bomo poslednje za-se in dali pa Lahom — kar jim bode šlo.

Vnanje države.

O macedonskem vprašanju piše belgijski časnikar Laveleye, kteremu gré sploh zasluga, da se je o zatiranju in moritvi bolgarskega naroda iz onih krajev kaj zvedelo, sledeče v „Makedonskem Glasu“: „Iz več števil „M. G.“ sem razvidel, da se strinjate s kako prilično vstajo v Macedoniji in da celó pobijate nasprotno misli v tej zadevi. Kot podaniku dežele, ktera se ima za svoj obstanek edino le splošni vstaji zahvaliti, mi ne gré grajati oklica na silo, da bi se s tisto vničila pest tujega zatiralca. Toda pri vsaki reči treba je ozreti se na konec. Vse čete, ktere bi skušale v Macedonijo prodrati, vničene bi bile po Turkih, kterim bi se s tem ponudila najlepša priložnost nesrečne Bolgarce še huje stiskati. Kdo bi vam prišel na pomoč? Angleška ne, Rusija tudi ne, ker sta druga na drugo navezani in v tem trenutku izvestno ne želite razviti orientalnega vprašanja. Edino le Avstrija, ki je v Novem Bazaru najbližnja Macedoniji, prišla bi s svojimi četami mir delat, če bi upor le predolgo trajal, te si pa izvestno ne želite na pomoč! Grozen položaj Macedonije izvestno nikomur ni bolje pri srci, kakor ravno meni, ali mislim, da storim le svojo dolžnost, če vam ob sedanjih okoliščinah vsako vstajo odločno odsvetujem.“ To je določno in resnično govorjenje, ki sedanjí položaj ondi slika, kakor je in ne, kakor si ga brezvestni hujskači za lastno korist želé.

Po poročilih iz turških virov je v severni Albaniji menda tak mir in tak lep red nastal,

kakoršnega ondi že leta in leta niso imeli. Najglasoviteji roparji postali so poštenjaki, da jim ni primere; vedno k upor nagnjeni Bolgari so tudi mirni postali, tako, da jih še zapirati in v malo Azijo ni več treba odganjati. Sploh je po celi deželi javna varnost tolikošna, da take še svet ne pomni. Da je temu tako, gre poglobitna zahvala Skopljanskemu mutašerifu. — Brž ko ne bi mož kak križec ali kako zvezdo rad na prsi dobil in je zaradi tega te svoje zasluge, o kterih jako dvomimo, med svet razbotal. Albanija mirna ob enem pa sosednja Srbija nenadlegovana po Skipetarjih, to je isto, kakor sit volk in celo jagnje. Le potrpiamo nekaj dni in kmalo bomo slišali, kake novice nam bo o albanski varnosti telegraf iz Srbije prinesel; saj ni še ravno tako dolgo, kar so se Srbi pritožili, da so Albanci po denar prišli, ki so ga na Srbskem za davke skupaj zložili. No če ga niso dobili, ker so ravno ponoči jako pozno prišli, to pač ni njihova krivda, temveč Srbov, ki so jih prepodili. Sicer se pa albanski Arnavti tudi srbskih jagnjičev in volov ne branijo, samo če jih dobiti zamorejo. Tukaj na tem polji se bo pokazalo, ali je mir v deželi ali ne; ali so Albanci še ropu vdani volkovi, ali miroljubna pohljevna jagnjeta postali.

O novem konservativnem ministerstvu na Angleškem so Rusi za trdno prepričani, da bode takoj Rusij iroge pokazalo, kakor hitro se bo po novih volitvah lekolikaj vtrdilo. Salisburyja poznajo, da je zvest naslednik Beaconsfeldov in o tem je znano, da Rusom čisto nič ni zaupal. V sled tega so v Petrogradu že sedaj vsi tega mnenja, da se bode boj v Aziji morda že drugo leto iz novega pričel in ne poprej nehal, da se določi, čegav bode Afganistan in druge proti morji ležeče dežele. Poleg tega se pa na Ruskem tudi še novega prijateljstva nadjajo med Angleži in Nemci, kajti sedanje neugodne razmere bodo tukaj prenehali morale, ker nimajo nič več prave podlage. Da so se Angleži in Nemci do sedaj nekaj po strani gledali, vzrok je bila osobna mržnja med Gladstoneom in Bismarkom. Gladstone je šel, z njim vred zginil bode pa tudi „casus belli“ med Nemci in Angleži ter bo na njegovo mesto stopilo prijateljstvo med obema državama, ki bo Rusiji pod gotovimi okoliščinami lahko jako neugodno. Rusija na vse te slučajnosti že sedaj misli in si bo po svojih baltičkih pokrajinah nekaj trdnjav pozidala, ki bodo proti Nemčiji in proti Angležem obrnjene. Dotična komisija šla je tje kak 18. t. m. na ogled.

V Španiji menda zopet ustaja glavo dviguje. Od ene strani davi ji kolara prebivalce od druge vnaema se pa že zopet upor nezadovoljnežev. Revolucija in kolera! Ali si morete kaj bolj groznega misliti! Zgodovina francoske revolucije podaja nam v tej reči strahovite podobe. Prav za prav pa pravi vzrok upora menda še znan ni, ker družega o tem še ni došlo iz Španije nego ubog telegramček, ki ga je tudi „Slovenec“ prinesel, da je bil španjski narod silno razburjen, kedar je vlada uradno razglasila, da je kolera v deželi. Razglas kolere pač ne bo povod, da med narodom vreti začne, pač pa zna temu vzrok biti malomarnost in zanikernost vlade, ki ni pravočasno za to to skrbela, da bi se kolera ne bila tako grozno razširjala, kakor se je. Kakor včerašnji telegram pravi, so civilnoga guvernerja v Madridu celó zasmehovali, ko se je v nedeljo na ulicah pokazal; žvižgali in piskali so mu, kakor nepovoljnemu igralcu v gledišči. Na redarje so pa vstajniki svojo jezo spustili, ker ravno nobene druge priložnosti niso imeli, da bi si jo ohladiti zamogli. Kralj Alfons namenil se je bil v pokrajino Murcija, kjer kolera najhuje razsaja, bolnike tolažit; minister

Canovas mu je pa branil, ter rekel, da če gre, vsi ministri odstopijo. Bojé se namreč za njegovo življenje. Kralj sam obiskoval je tudi lansko leto bolnike, ki jih je kolera na posteljo vrgla in se je popolnoma zdrav povrnil. Zarad tega misli je tudi letos iti, kar se mu je lansko leto tako srečno izteklo in ker je vidil, da si s tem pri narodu najboljše priporočilo pripravlja. Vidoč pa, da bi ministerstvo odstopilo, ako bi on res šel, opustil je toraj za sedaj to misel in bo v Madridu ostal. Tudi kraljica Kristina se ne bo nikamor umaknila iz Madrida, od koder vže drugi bogatini beže na vse kraje svetá. Znano je, da prestol Španjskega kralja ni ravno na najtrdnjih nogah; s tem si ga bo pa kralj Alfons zdatno podprl, da pokaže javno svojo ljubezen in skrb do svojega naroda.

Izvirni dopisi.

S Hrvaškega, 18. junija. O „Matici slovaški“, luč, ki razsvetljuje brezobzirni madjarski napuh). Sasinek, slavni zgodovinar slovaški, ki biva zdaj v Pragi, pridno iziskujoč tužno zgodovino svojega mukotrpnega naroda, je priobčil članek, ki nosi znamenja velike znamenitosti. Prinesle so ga „Narodnie Noviny“, in po njih drugi časopisi.

„Jaz, zavoljo ljubezni do cerkve in naroda izgrizen iz domovine, se ne morem predplačati na madjarske politične liste; da, žal bi mi bilo vsacega krajcarja, s kterim bi pomagal debeliti apostole in branitelje krivice, ki se godi na zapuščenem in po diplomaciji v borbo vrženem narodu, po diplomaciji, ki se krohota vsem moralnim načelom. Izenadil me je zato g. Bielek, znanec mi v „Narodnih Novinah“, da madjarsko-klerikalni list, „Magyar Allam“ v št. 120 naznanja to vsakemu poštemu človeku neverjetno novico, da bo „ogerska deželna omikovna družba slovaška“ pod predsedstvom gosp. škofa Császke (r. Časke) izdajala z denarjem „Matice slovaške“ knjige v madjarskem duhu pisane. Ko so listi prinesli to monstrozno novico, poslal sem — kakor pravni uradnik „Matice slovaške“ — samemu škofu oporek proti vsakemu gospodarenju z denarjem „Matice slovaške“, bodi po kterikoli družbi, ki ni „Matica slovaška“.

Akoravno „Magyar Allam“ to novico zmeraj še ogreva, vendar nisem mogel še verjeti, da bi mogel katoliški škof ponižati se do tolike krivice.

Proti vstrojenju omične družbe za slovaško ljudstvo ne vzdigam glasu, ker je to pravo konstitucijske dežele, kakoršno tudi nam Slovakom ponujajo v teoriji, ter nimam vzroka poseči drevesa, za katero ne vem, kakšen sad bo rodilo; a jaz ne verjamem, da bo katoliški škof vzel denarje „Matice slovaške“ na razpolaganje vse drugačne družbe in to iz sledečih vzrokov:

„Matica slovaška“ ni abstraktni pojav, ampak konkretni; to so njeni dozday živeči udje. Ker so ranji udje svojo glavnico zapustili udom dozday živečim, to imajo živeči udje pravico na razmerno razdelitev cele zaklade; a to se vendar ne dá opo-

ojstra sodba, kot zasebniki bi jo radi zamolčali, kot javni časnikarji je ne moremo zamolčati.

S tem bodi tudi obsojena zasramljiva, malo olikana pisava „Slov. Naroda“ et con. pred leti, ko so Gregorčičeve pesni prvokrat izšle in zlasti še grša pisava v isti priliki izdane knjižurice dveh duhovnikov (?). Dolgo nismo mogli vrjeti, da bi bil duhovnik zmožen take nagnjusne pisave, dasi ravno sta se nam oba nesrečnika imenovala; odkar smo pa g. G. pojasnilo čitali, smo skoraj da prisiljeni vrjeti. No, bodisi — pozabljeno. Jeze tudi takrat ni bilo, sicer bi bil sledil tudi odgovor po tem, pač pa zavrgli smo še več dopisov, ki so se prav vrlo za vrednika „Slovenca“ potegovali. Naj gg. dopisovalci ne zamerijo, saj je bila le osebna reč bolj pomilovanja vredna zarad prečudnih nravnih načel dotičnikov, kakor odgovarjanja. Saj bi tudi zdaj ne bili omenili, naj bi se nam ne bile večkrat ponovljale tožbe, da vse v koš vržemo in bi nam g. G. s svojim pojasnenjem zato sam ne bil dal povoda.

Sedaj še prav kratek odgovor na nekaj očitanj:

1. Čemu je „Slovenec“ to prinesel in razburil duhove! Čemu? Potrebo je zgoraj dokazal. Kadar je zrak prenapolnjen škodljivih, duhamorilnih sopar in tvarin, mora priti grom, tresk in ploha, da vse to prežene ter je potem zopet zdrav, poživljuje zrak. Kakor v naravi, tako pri duhovih. To menda je jasno.

2. Zakaj tako obsojevati, g. Gregorčič je vendar-le pesnik. Gospóda, qui bene distinguit... Da, Gregorčič je pesnik, nikdar mu tega nismo odrekli; vselej pa, če je bila prilika, smo pripoznali, da oblika in kar sploh je vnanjega pri pesniku Gregorčiču je izvrstno, s kratkem, da, g. G. je izvrsten pesnik. Prosimo, preglejte vse številke „Slovenca“ od 1883. leta in pokažite obsodbo, če morete.

3. To je nekrščansko, brez ljubezni do bližnjega, celó duhovnika tako obsoditi; g. Gregorčič ni tako mislil, ni bogatajec. Že zopet tako neumno. Smo li kedaj rekli, da je on vedoče, dejanski materialist? Ne, nikoli ne; ravno g. dr. Mahnič ga je prav naravnost zagovarjal, da on ni tak v osebi, kadar mu je dokazal zmoto v pesnih. Zopet tu ponavljamo: Preiščite „Slovenca“ in pokažite nam, kje smo njegovi osebi očitali to, kar njegovim pesmom? Takoj in radi bomo spoznali: Mea culpa! ter odpuščanja prosili. „Slovenec“ ravno ni te misli, kakor drugi časniki in časnikarji, da božje zapovedi ne veljajo za politiko in časnikarje. Ne, ne; nam božje zapovedi veljajo za osebo in za časnik. A kjer gré za resnico, tam zgine oseba in vsak mora resnico zagovarjati, sicer je odpadnik.

4. Naj bi bil g. Gregorčič kaj takega pisal v „prozo“ (nevezani besedi) resnično, vsi bi ga morali obsoditi; a v vezani be-

sedi je pesnik navezan na mnogotere pesniške postave.“ Tako nam je neki gospod pisal ravno pretekli teden. Ne vemo, je li mislil gospod s tem pesnika Gregorčiča opravičiti ali nas nagniti, da o tem molčimo. Sicer pa je menda konečno oboje isto. Pravite: Naj bi to bilo v prozi, kar v pesnih, bi ga moral vsaki obsoditi, a tako ne. Nikakor nismo Vaših misli in menda jih na Vaši strani ne bode premnogo. Kaj mora biti vsebina „proze“? Gotovo resnica. In kaj mora biti vsebina „pesmi“? Zopet resnica in to brez vsega dvoma. Toraj eno in isto; toraj če morali bi obsoditi pisatelja v prozi, ga moramo tudi obsoditi v vezani besedi, v pesnih. Kdor resnico zapusti v prozi, je lahko to in drugo po okoliščinah: krivi prerok, zapeljivec, odpadnik itd.; in kdor v pesnih resnico zataji, je po istih okoliščinah isto. To je saj gotovo; tako gotovo, kakor 2krat 2 je 4. Pač ima pesnik bolj proste roke, kar se tiče oblike, razstave besed itd., ali pa če hočete reči, da je tu bolj vezan na mnogotere pesniške postave; a kar se tiče resnice, tu so podvrženi vsi pisatelji enakim postavam — večne resnice.

S tem sklenemo: Qui habet aures audiendi audiatur: et qui potest capere, capiat!

reči, da vsaki živeči ud ima pravico vsaj na ono, kar je sam vplačal družbi. Kakor jaz, tako more vsak živeči ud zahtevati: „Dajte mi vsaj moje!“ Ako še velja sedma zapoved božja, ne stegujte rok za „mojim“!

„Matica slovaška“ je bila le suspendirana, toda ne odpravljena; zato njena zaklada tudi ni pripadla deželni blagajni, ampak je bila upravljena od posebnega skrbitelja; da, njemu so bile prodane tudi zapuščine, oporočno puščene „Matici slovaški“. Po takem je „Matica slovaška“ še doslej samostalna družba; njena zaklada ni podarjena nikomur, niti ministru ne; njene zaklade nihče ni oglašil za: „res nullius“ in „primi occupantis“. Ako njegovo veličanstvo, ogerski kralj, ki je udostojil se potrditi „Matico slovaško“, njo odpravi s prejšnjo svojo odredbo, in njeno zaklado komurkoli po svoji volji podari, to bodo udje prisiljeni vdati se usodi. Ako se udje „Matice slovaške“ v glavnem zboru odrekó svojega imetka, ter ga poklonijo bodi ministru, bodi kateri družbi, to bo nehala njihna pravica. Dokler se eno ali drugo ne zgodi, to je, „Matica slovaška“ v resnici Peter, „ogerska deželna omikavna družba slovaška“ je Pavel. A vzeti koj iz žepa Petrovega in dati Pavlu — vzeto stvar vsprejeti, se mi družega ne zdi ko zgolj komunizem in sovdeleževanje v komunizmu.

Kar se dela javno v deželi, to se presojuje tudi zunaj nje; ako mora že državnikom do tega biti, da njih delo zunanji svet čisla ko pošteno, tem bolj mora na tem ležeče biti katoliškemu škofu, prav zavoljo tega tem bolj, ker udje „Matice slovaške“ niso le diecezani, ampak tudi nediecezani, ne le katoličani, ampak tudi protestantje. Dalje menim, da bi se tudi g. škof zgenol pri žuganju Gospodovem: „Gorjé svetu zavoljo pohujšanja!“ S kakošnim spoštovanjem bi protestantje gledali na katoliško moralo, ko bi se jim v glavo ubila ta neresnična misel, da katoliška morala se brati s komunizmom? (Tega bi oseba kriva bila, ne cerkev. Vredn.).

Naj se toraj „Magyar Allam“ ne dá preslepiti fanatizmu, in naj ne zagovarja skeptiški onega, kar se s katoliško moralo nikakor ne dá združiti. Naj o g. škofu ne širi takih stvari, ktere bi mogle v njem kompromitirati sveto čast škofovsko.“

Vilinski.

Domače novice.

(Lep dar). Izdajatelj „Arhiva za domovinoznanstvo“ gospod Šumi poklonil je tukajšnji gimnaziji 171 posebnih iztisov zgodovinskega odlomka iz njegovega arhiva: „Windische Wallfahrer am Niederrhein von dr. Arnold Luschin v. Ebengreuth“ s prošnjo, da naj gimnazijsko ravnateljstvo izvoli taiste med gimnazijalce razdeliti.

(200 goldinarjev) poklonil je presvitli cesar Koperskim oo. Frančiškanom, da si bodo zvonik predelali.

(„Sokol“) napravi zopet letos ob mraku velikansk kres na gorenjem Rožniku — če ne pojde dež. Ob kresu spuščale se bodo tudi rakete in se bo raznovrsten umetalen ogenj prižigal.

(Šestdesetletnico) napravili bodo tukajšnji tiskarji g. Kadřabeku, strojevodju Blaznikove tiskarne, v nedeljo 28. t. m. ob 11 uri v ožjem krogu v društveni sobi. G. Kadřabek je veteran med tukajšnjimi tiskarji in je pred desetimi leti praznoval jako slovesno svojo petdesetletnico pri „zlati Zvezdi“; leta 1882 napravila mu je pa Blaznikova tiskarna na Dobrovi domačo slovesnost v spomin petdesetletnice, odkar je v službi Blaznikove tiskarne.

(Šišenska čitalnica) priredi s prijaznem sodelovanjem slovenskih društev „Sokola“ in „Slaveca“ v proslavo slovanskih blagovestnikov ssv. Cirila in Metoda v dan 5. julija 1885: Slavnost s cerkvenim opravilom v domači cerkvi jutraj ob 9. uri in ljudsko veselico pri Koslerji, kateri obseg bo: slavnostna beseda, telovadba, streljanje na dobitke, plezanje na „mlaj“, tehtanje, razne igre za mladino, spuščanje velikega balona, umetni ogenj in godba domačega pešpolka baron Kuhn. Podrobnostni program sledi.

(Vabilo h koncertu), kterega priredi Ptujška čitalnica v svojih prostorih „Narodnem domu“ dne 29. junija t. l. Vspored: 1. Tittl: Slavjanska ouvertura, svira vojaška godba. — 2. A. Foerster:

Slava Slovincem, moški zbor — 3. Czibulka: Anglovalček, svira vojaška godba. — 4. Meyerbeer: Schattentanz iz opere „Dinorah“, svira vojaška godba. — 5. St. Pirnat: Spomlad in jesen, mešani zbor. — 6. A. Leban: Slovenska deklica, mešani zbor; prirejen za solo na rogu s premljevanjem orkestra. — 7. V. Parma: Pesnij venec, svira vojaška godba. — 8. A. Foerster: Sokolska, moški zbor. — 9. Dubetz: Polka franč. (Gabriele), svira vojaška godba. — 10. F. S. Vilhar: Pod oknom, mešani zbor; prirejen za solo na rogu s spremljevanjem orkestra. — 11. R. Wagner: O, du mein holder Abendstern! arija iz opere „Tannhäuser“, svira vojaška godba. — 12. A. Foerster: Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesnij, mešani zbor s samo- in čveterospevi in s spremljevanjem orkestra. — Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina za ude in povabljeni goste 30 kr. za osebo. — Ob 10. uri dopoldne 29. junija poje čitalniški pevski zbor pri slovesni maši v slovenski cerkvi v Ptuj, in sicer: 1. A. Foerster: Missa solemnis op. 25, velika maša za mešani zbor s spremljevanjem orkestra. — 2. Dr. F. Liszt: Slava Cirilu in Metodu, moški zbor. — 3. Cherubini: Ave Marija, samospev za sopran s spremljevanjem orkestra.

Odbor „Narodne čitalnice v Ptuj.“

Telegrami.

Dunaj, 23. junija. Minister Konrad se je izjavil, da sprejme poslanski mandat za Radovec; Herbst se je odpovedal mandatu Hainspach-Schluckenau za deželni zbor.

Dunaj, 23. junija. Ravnateljem v ek. topniškem arzenalu imenovan je feldmaršallajtenant Müller do sedaj sekcijski načelnik v vojnem ministerstvu.

Rim, 23. junija. Depretis je dobil nalog da sestavi nov kabinet.

Madrid, 22. junija. Včeraj je tukaj eden zbolel za kolero, štirje so pa umrli.

Madrid, 22. junija. Včeraj zbolelo je po južnih pokrajinah 724 ljudi, pomrlo jih je pa 316 za kolero.

London, 23. junija. Med konservativci in liberalci napravila se je sloga. Salisbury prevzame vlado.

Umrli so:

19. junija. Gabriela Kosin, hišnega posestnika hči, 2 mes., Poljska cesta št. 11, božjast. — Julijana Klepec, paznikova hči, 5½ let, Stari trg št. 16, božjast.

20. junija. Melanija Skul, agentova hči, 1½ let, Streliške ulice št. 3, Rhabitis. — Adolf Balant, postrežčekov sin, 8 dni, Rožne ulice št. 3, vsled čeljustnega krča.

V bolnišnici:

18. junija. Marija Brežič, kajzarjeva žena, 35 let, jetika. — Jera Ciber, delavčeva hči, 5 let, Ieterus neonatorum.

19. junija. Antonija Žurbi, delavčeva hči, 15 mes., Eclampsie. — Janez Cimperman, kajzarjev sin, 13 let, Pyaemia.

20. junija. Lorene Svolsak, delavec, 32 let, vsled edema na možganih. — Marija Mulh, rudarjeva žena, 39 let, srčna napaka. — Jožef Jost, uradni sluga, 76 let, oslabiljenje moči.

Tujci.

21. junija.

Pri **Maliču**: Laubenheimer, Schweigenburger, Brache, Angres, Fischer, Herling, Glas, trgovci, z Dunaja. — Moric Wimmer, e. k. svetnik deželne sodnije, s soprogo, iz Dun. Novomesta. — Julij Felle, zasebnik, iz Gradea. —

Pri **Stonu**: Julij Krumbholz, zasebnik, z družino, iz Egipta. — Oesterreicher, Endler, Sachs in Tauhsig, trgovci, z Dunaja. — Edvard Pfeifferkorn, trgovec, iz Arnaua.

Pri **Južnem kolodvoru**: Dr. Ig. Hoffmann, e. k. voj. zdravnik v p. iz Trsta. — Mirko Novak, tiskar, iz Zagreba. — Josip Krošel, trgovec, iz Reke. — Janez Pogačnik, zasebnik, iz Tržiča. — Frane Keršel, krčmar, iz Cirknice.

Pri **Avstrijskemu caru**: Peter Moro, Janez Kraigher, mizarja, s soprogi, iz Ligosutta.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 44 gl., Rio 43, St. Domingo 53, Portorico, 80 Cejlon 68—125, biserna 90, Java 57, Mokka 85—95.

Sladkor po 25.75—28 gld.

Dišave: poper 91 gl., žbice 69.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 13, iz Smirne 20, rozine 14, pomoranče 4, limone 2 za vsak zabo, rožiči 7, mandeljni 74.

Olje: laško 65—90 gl., albansko 41—48, dalmatinsko 43, angleško 31, petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 20 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indiški 47.

Ježice po 22—28 gl.

Žito: pšenica ruska 8.50—8.75 laška 9.25, koruza 6.75, rž 7, oves 8.75, fižol 10, grah 11—15, riž laški 14—21, indiški 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Mast: maslo 95—100, angleška 50.50, ogerska 59, špeh 51.50.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60	kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83 " 15	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 50	"
Papirna renta, davka prosta	99 " 10	"
Akcije avstr.-ogerske banke	858 " —	"
Kreditne akcije	288 " 90	"
London	124 " 25	"
Srebro	— " —	"
Francoski napoleond.	9 " 85	"
Ces. cekini	5 " 86	"
Nemške marke	60 " 95	"

Od 22. junija.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 20	kr.
" papirna renta 5%	92 " 90	"
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 98 " 50	"
Länderbanke	95 " 75	"
" avst.-og. Lloyd v Trstu	565 " —	"
" državne železnice	295 " 25	"
" Tramway-društva velj. 170 gl.	201 " 50	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 " —	"
4% " " " 1860	500 " 139 " 50	"
Državne srečke iz l. 1864	100 " 167 " 50	"
" " " 1864	50 " 166 " 50	"
Kreditne srečke	100 " 175 " 75	"
Ljubljanske srečke	20 " 23 " —	"
Rudolfove srečke	10 " 17 " 75	"
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 " 75	"
" Ferdinandove sev.	106 " —	"
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " —	"

„Homeriana“

imenuje se zdravilna rastlina, ki je gotovo dobra pomoč za vse bolezni v **prsih, plučih, vratu** in pri **naduhi!** Zdravniki so jo poskušali in priporočili. Zavitek za dva dni velja 70 kr. in le tisti so pravi, ki imajo vtisnjeno zgornjo varstveno znamko. (1)

Na Kranjskem se dobiva v lekarni **G. Piccoli** v Ljubljani na Dunajski cesti.

Knjižico pa, v kateri so čudoviti vspehi homerijanskega čaja popisani, po zdravnikih preiskani in potrjeni, pošilja proti pošiljavi 3 petkrajarskih mark za pisma zgoraj omenjeni lekarnar ali pa pripravilvalec tega čaja, **Pavel Homero v Trstu**, ki je zdravilno moč te rastline prvi zasledil, brezplačno.

Št 4370

Razglas kranjske hranilnice.

(3)

Podpisano ravnateljstvo naznanja, da bode kranjska hranilnica **od 1. julija t. l.** začeni, razun nedelj in praznikov

vsak dan odprta

(ne samo, kakor do sedaj v ponedeljkih, sredi in sobotah), ter bode vplačila sprejemala in izplačevala **od 8. do 12. ure dopoldne**, kar je veljavno tudi za čas polletnega sklepanja računov (od 1. do 14. januarja in od 1. do 14. julija vsacega leta), ter ostane tudi v tem času urad hranilnice **vsak dan dopoldne odprt.**

Tudi **zastavnica** bo med sklepanjem računov navadne dni, to je: v **torek** in **četrtak**, odprta.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice v Ljubljani

dne 6. junija 1885.